EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 23.2.2012
COM(2012) 72 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Nõukogu 22. juuli 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1435/2003 (Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta) rakendamine

(EMPs kohaldatav tekst)

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE

Nõukogu 22. juuli 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1435/2003 (Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta) rakendamine

(EMPs kohaldatav tekst)

SISUKORD

1. Sissejuhatus 4

2. Põhikirja eesmärk 4

3. SCE põhikirja rakendamine: ülevaade Euroopa ühistutest 5

4. Avaliku arutelu käigus kindlaks tehtud SCE asutamist mõjutavad positiivsed ja negatiivsed tegurid 6

4.1. Üldsuundumused 6

4.2. Positiivsed ja ühistuspetsiifilised ajendid Euroopa ühistu asutamiseks 6

4.3. Muude väidetavate eeliste analüüs 6

4.4. Negatiivsed tegurid 7

5. SCE põhikirja suhtelise ebaedu põhjused 7

6. Lihtsustamise küsimus 7

7. Suundumused SCE-de levikus 8

8. Aruanne konkreetsete küsimuste kohta ja määruse võimalikud parandused 8

8.1. Aruanne määruse artiklis 79 osutatud konkreetsete küsimuste kohta 8

8.2. Lihtsustada viiteid siseriiklikele õigusaktidele 9

9. KOKKUVÕTE 10

1. SISSEJUHATUS

Määrus Euroopa ühistu kohta (lühend SCE ladinakeelse nimetuse *Societas Cooperativa Europaea* järgi) võeti vastu 22. juulil 2003,[1] kaks aastat pärast Euroopa äriühingu (lühend SE ladinakeelse nimetuse *Societas Europaea* järgi) põhikirja vastuvõtmist[2]. SCE määrust täiendati nõukogu direktiiviga 2003/72/EÜ töötajate kaasamise kohta Euroopa ühistusse (edaspidi „SCE direktiiv")[3]. Tähtaeg riiklike õigusaktide kohandamiseks SCE määruse ja direktiiviga oli 18. august 2006.

2. PÕHIKIRJA EESMÄRK

Põhikirja peamine eesmärk on lihtsustada ühistute piiriülest ja riikidevahelist tegevust[4]. Sarnaselt SE põhikirjaga on Euroopa ühistu (edaspidi „SCE") põhikiri vabatahtlik õiguslik vahend. Oma piiriülese tegevuse või tehingute jaoks võivad ettevõtted valida, kas võtta õiguslikuks vormiks Euroopa ühistu või siseriiklik ühistu.

SCE asutamiseks on järgmised võimalused:

- kujundades ümber siseriikliku ühistu, millel on üksusi teistes liikmesriikides;
- ühendades kaks või rohkem eri liikmesriikide ühistut;
- vähemalt viis füüsilist isikut ja mis tahes seadusliku ettevõtlusvormiga äriühingut, kes tegutsevad eri riikides;
- kaks äriühingut või viis füüsilist isikut, kes elavad vähemalt kahes liikmesriigis.

Kõigil neil juhtudel on vajalik rahvusvaheline aspekt, kuna asutajad peavad tulema vähemalt kahest riigist.

SCE põhikirja eesmärk on kõrvaldada eri liikmesriikide vaheliste ühistuliste kontsernide asutamise ja juhtimisega seotud õiguslikud takistused. Piiriülest äritegevust takistavad erinevused eri liikmesriikides kohaldatavates ühistuid käsitlevates seadustes. SCE määrusega püütakse neid probleeme vähendada, võimaldades ühistutel end piiriüleste ühinemiste kaudu ümber korraldada. See võimaldab SCE-l viia oma registrijärgne asukoht teise liikmesriiki kui

---

1 OJ of 18 August 2003 (L207): http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2003:207:0001:0024:EN:PDF

2 Nõukogu määrus (EÜ) nr 2157/2001, 8. oktoober 2001, Euroopa äriühingu (SE) põhikirja kohta, EÜT L 294, 10.11.2001, lk 1-21, http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexplus!prod!DocNumber&lg=et&type_doc=Regulation&an_doc=2001&nu_doc=2157

3 Nõukogu direktiiv 2003/72/EÜ, 22. juuli 2003, millega täiendatakse Euroopa ühistu põhikirja töötajate kaasamise osas, EÜT L 207, 18.8.2003 lk [25], http://eur-lex.europa.eu/smartapi/cgi/sga_doc?smartapi!celexapi!prod!CELEXnumdoc&numdoc=32003L0072&model=guichett&lg=et

4 Teksti pakkus komisjon välja aastal 1992 koos veel kahe eelnõuga, Euroopa assotsiatsiooni kohta ja Euroopa vastastikuse ühingu kohta, mille komisjon aastal 2006 tagasi võttis, kuna läbirääkimised nõukogus ei edenenud. Kõik kolm ettepanekut kuulusid sotsiaalmajandusettevõtete edendamise paketti; eelnõud olid vastuseks sotsiaalsete ettevõtete soovile luua oma Euroopa õiguslikke vorme ja seeläbi tagada võrdsed konkurentsitingimused traditsiooniliste kapitaliühingutega.

see, kus see esmakordselt asutati. Määrus annab SCE-le õiguse valida sobiv äriühingu juhtimise süsteem. See võib olla ühe- või kahetasandiline; juhatusel võib olla järelevalvekomitee või mitte.

SCE määruse artikli 79 kohaselt peab komisjon esitama viis aastat pärast määruse jõustumist aruande selle rakendamise kohta. Aruanne peab sisaldama vajaduse korral ettepanekuid määruse muutmiseks. Töötajate kaasamist Euroopa ühistusse reguleeriva direktiivi rakendamine vaadati läbi aastal 2010[5].

Aruande jaoks vajalike andmete kogumiseks tellis Euroopa Komisjoni ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat välisuuringu,[6] mis valmis 2010. aasta septembris. 2011. aasta aprillis algatas ettevõtluse ja tööstuse peadirektoraat avaliku arutelu uuringu tulemuste ja soovituste teemal. Samal ajal ütles komisjon ühtse turu aktis,[7] et kavatseb uurida, kas SCE määrus on vaja läbi vaadata või seda lihtsustada, et paremini kaitsta ühistute huve.

Teatises sotsiaalettevõtluse algatuse kohta, mis võeti vastu 25. oktoobril 2011,[8] ütles komisjon, et sõltuvalt avaliku arutelu tulemustest võib ta teha ettepaneku lihtsustada SCE määrust, et suurendada määruse sõltumatust liikmesriigi õigusest ja lihtsustada sotsiaalühistute asutamist.

Avaliku arutelu tulemused avaldati natuke hiljem, 2011. aasta novembris[9]. Käesolev aruanne põhineb neil tulemustel.

3. SCE PÕHIKIRJA RAKENDAMINE: ÜLEVAADE EUROOPA ÜHISTUTEST

2011. aasta novembris oli 30 ELi/EMP liikmesriigis registreeritud 24 Euroopa ühistut: Itaalias viis; Slovakkias seitse; Prantsusmaal, Liechtensteinis, Madalmaades, Hispaanias ja Rootsis üks; Ungaris kolm, Saksamaal ja Belgias kaks. SCE määrus pidi jõustuma 2006. aastal. Suurem osa liikmesriike ei suutnud siiski sellest tähtajast kinni pidada. 2011. aasta detsembriks ei olnud kolm liikmesriiki veel võtnud vajalikke meetmeid määruse tõhusa rakendamise tagamiseks.

Käesoleva aruande lisas on toodud rohkem infot SCE-de ja nende omaduste kohta.

---

5 Komisjoni aruanne nõukogule, Euroopa Parlamendile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele nõukogu 22. juuli 2003. aasta direktiivi 2003/72/EÜ (millega täiendatakse Euroopa ühistu põhikirja töötajate kaasamise osas) läbivaatamise kohta (KOM(2010 0481, 16.9.2010).

6 Uuring nõukogu määruse nr 1435/2003 (Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta) rakendamise kohta: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf ja http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_ii_national_reports.pdf.

7 COM(2011) 206: http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52011DC0206:EN:NOT.

8 COM(2011) 682: http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/index_en.htm

9 Kokkuvõte vastustest: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/public-consultation-files/summary_replies_en.pdf.

4. AVALIKU ARUTELU KÄIGUS KINDLAKS TEHTUD SCE ASUTAMIST MÕJUTAVAD POSITIIVSED JA NEGATIIVSED TEGURID

4.1. Üldsuundumused

Kutseorganisatsioonide andmetel ei ole mingit üldsuundumust, mis kehtiks kõigi ühistute kohta. Kui on vaja otsustada, kas luua siseriiklik ühistu või SCE, või valida parim riik, kus SCE registreerida, on üks olulisimaid küsimusi maksustamine. SCE põhikiri aga ei reguleeri maksustamist, kuna selle suhtes kohaldatakse selle riigi õigusakte, kus SCE asub. Seega on ühistute tulude maksustamine ja ettevõtte tulumaks, ühistu liikmete kasumi või ülejäägi maksustamine ja jagamatu ressursi maksustamine siiski riigiti erinev.

Muud küsimused, mida lisaks maksustamisele arvestada tuleb, on tähtsuse järjekorras järgmised: riiklikud tööõiguse nõuded ning riiklike ühistuid käsitlevate õigusaktide keerukus ja rangus. Ühistu registreerimiskoha valikul eelistavad ettevõtjad ka riiki, kus on head sidevõrgud ja ettevõtlussõbralik halduskeskkond.

4.2. Positiivsed ja ühistuspetsiifilised ajendid Euroopa ühistu asutamiseks

Ühistute ja kutseorganisatsioonide hinnangul on kõige olulisem SCE asutamisest saadav kasu **Euroopa kuvand**. See kuvand võib aidata ühistu asutajatel siseneda turgudele, kus Euroopa kaubamärk on paremini turustatav kui rahvuslik kaubamärk. See kehtib eriti sotsiaalteenuste pakkumise valdkonnas.

Paljud organisatsioonid ütlesid ka, et SCE loomise õigus on ühistutele eeliseks, sest võimaldab neil üldiselt rõhutada oma **kuulumist ühistuliikumisse**, kui nad tahavad asutada tütarettevõtja teises riigis või piiriülese ühisettevõtte. Osa sidusrühmi on seisukohal, et SCE põhikirjal on sümboolne tähendus, kuna see tõstab sotsiaalmajandusettevõtete väärtust. Ühistud toovad esile, et nende ärimudel erineb traditsioonilistest kapitaliühingutest. See põhineb solidaarsusel, demokraatlikul juhtimisel, liikmete osalusel ning lähedusel liikmetele ja klientidele, seades esikohale pigem viimati nimetatute, mitte juhtide huvid.

4.3. Muude väidetavate eeliste analüüs

Enamik sidusrühmi ei käsitle kontsernis piiriüleste struktuurimuutuste tegemisel SCE **riigiülest laadi** potentsiaalse eelisena. Ainult suured ühistu-tüüpi finantsasutused ja vastastikused kindlustusseltsid on SCE sellest omadusest huvitatud, kuna see võib neil aidata **ümber korraldada ja lihtsustada kontserni struktuuri**. 2011. aasta detsembri seisuga ei olnud siiski ühtegi sellist SCE-d loodud.

Võimalust viia registrijärgne asukoht teise liikmesriiki ei käsitata ei olulise tõukejõuna ega SCE tõelise eelisena võrreldes siseriiklike ühistutega. See küsimus tõstatati avaliku arutelu käigus, kuid vastuseid sellele ei saadud. Praktikas ei ole ükski SCE 2011. aasta detsembri seisuga oma registrijärgset asukohta muutnud.

Avaliku arutelu käigus küsiti sidusrühmadelt ka, kas nad hindavad võimalust asutada SCE **piiriülese ühinemise** läbiviimiseks. Ükski neist ei pidanud seda võimalust oluliseks teguriks. 2011. aasta detsembri seisuga ei ole komisjonil teavet ühegi sellise tehingu kohta.

Samuti ei paista ettevõtjad olevat huvitatud siseriiklike ühistute SCE-ks **ümber kujundamisest**: sidusrühmad ei esitanud selle võimaluse kohta kommentaare.

4.4. Negatiivsed tegurid

Sidusrühmadega konsulteerimine tõi esile mitu probleemi SCE määruse rakendamisel. Need puudutavad nii SCE asutamist kui ka tööd.

Kõige olulisem probleem SCE asutamisel on ettevõtjate seas valitsev **teadlikkuse puudumine SCE kohta**. Kõige olulisemad negatiivsed tegurid on **asutamiskulud**, **keeruline asutamisprotseduur** (arvukate viidete tõttu riiklikele õigusaktidele) ja **õiguskindluse puudumine** selle kohta, millised õigusaktid on igal konkreetsel juhul kohaldatavad.

Paljude sidusrühmade jaoks on takistuseks ka **30 000 euro suurune miinimumkapitalinõue**, vähemalt füüsiliste isikute jaoks, kes soovivad asutada piiriülese koostöö tegemiseks väikese SCE. Alternatiivne seisukoht on see, et piisava kapitali olemasolu näitab, et äri on tõsine.

Mõned vastajad peavad **töötajate kaasamist** käsitlevaid eeskirju negatiivseks teguriks, kuna nende hinnangul on need kohmakad ja keerulised. Neid eeskirju peetakse ka ebaproportsionaalseteks, kui need puudutavad vaid väheseid töötajaid. Töötajate organisatsioonid ja muud vastajad ei ole aga selles valdkonnas probleemidele osutanud.

5. SCE PÕHIKIRJA SUHTELISE EBAEDU PÕHJUSED

Arutelule vastanud inimesed väitsid, et SCE põhikiri on olnud suhteliselt vähe edukas mitte ainult seetõttu, et see on keeruline, vaid peamiselt seetõttu, et ettevõtjad, kes otsustavad tegutseda ühistuna, on üldiselt oma piirkonnas hästi juurdunud. Ühistu eesmärk on ju teenida oma liikmeid, kes osalevad otse ettevõtte demokraatlikus juhtimises.

Valdav enamus ühistuid on väikeettevõtted, mis tegutsevad ühe riigi piires. Paljud sidusrühmade organisatsioonid kahtlevad seetõttu, kas SCE põhikiri pakub mingeid eeliseid. Lisaks toetuvad ühistuid asutavad inimesed pigem oma riigi õigusaktidele, mida nad tunnevad paremini.

Samuti on osutatud sellele, et SCE määrust rakendati paljudes liikmesriikides väga hilja (tõesti, mitu aastat liiga hilja), isegi sellistes riikides nagu Prantsusmaa, Itaalia ja Hispaania, kus ühistuliikumine on väga tugev.

6. LIHTSUSTAMISE KÜSIMUS

Kõik sidusrühmad kalduvad uskuma, et vahendi keerukus on SCE edu peamine takistus. Euroopa organisatsioon, mis esindab kõiki ELi riiklikke ja valdkondlikke ühistute liite, ütleb, et riiklikud ühistuid käsitlevad õigusaktid tunduvad lihtsamad ja paindlikumad. Paljude sidusrühmade väitel ei kahjusta määruse keerukus (arvukate viidete tõttu riiklikele õigusaktidele) mitte ainult ühistuid, vaid ka muud liiki ettevõtteid, kes muidu võiksid olla huvitatud oma töö korraldamisest SCE kaudu.

Sidusrühmad on üksmeelel, et SCE määrus vajab hädasti lihtsustamist, et nii suured kui ka väikesed ettevõtted saaksid seda laiemalt kasutada. Paljude viidete tõttu riiklikele õigusaktidele ei paku selline määrus ühistutele mingit tegelikku kasu.

2011. aasta detsembri seisuga ei ole SCE-d kasutanud ükski suur ühistuline kontsern, mis tegutseb või kavatseb tegutsema hakata Euroopa tasandil. Üks väga suur jaemüügikontsern,

mis koondab oma koduturgudel juhtival positsioonil olevaid siseriiklikke ühistuid, on otsustanud asutada Belgia õigusaktide alusel tegutseva ühistu, mitte SCE. Samuti ei toimunud Belgia, Saksamaa ja Madalmaade põllumajandus- ja piimasektori ühistute suur ühinemine SCE kaudu[10].

7. SUUNDUMUSED SCE-DE LEVIKUS

Puudub positiivne korrelatsioon ühe riigi ühistuliikumise tugevuse ja tähtsuse ning SCE-de arvu vahel selles riigis. Prantsusmaa, Saksamaa, Itaalia ja Hispaania on näited riikidest, kus ettevõtjad on näidanud vähest huvi SCE-de asutamise vastu, kuigi nende riikide ametiasutused edendavad aktiivselt ühistuliikumist ja siseriiklikud organisatsioonid pakuvad ühistutele tugevat tehnilist ja õiguslikku toetust.

Lisaks paistab, et mõnes liikmesriigis on loodud palju mitteaktiivseid riiulifirmadest SCE-sid, järgides sarnast riiulifirmadest SE-de tava. Need on kutseliste teenusepakkujate poolt nendes riikides loodud ja müügiks mõeldud mitteaktiivsed äriühingud. Näib, et välisriikide ettevõtjad ostavad valmis riiulifirmadest SCE-sid peamiselt selleks, et hoida kokku aega ja kulusid ning vältida keerukat asutamismenetlust ja läbirääkimisi töötajate kaasamise üle. Komisjonil on vähe teavet selle kohta, mis saab riiulifirmadest SCE-dest, kui need on käivitatud.

8. ARUANNE KONKREETSETE KÜSIMUSTE KOHTA JA MÄÄRUSE VÕIMALIKUD PARANDUSED

8.1. Aruanne määruse artiklis 79 osutatud konkreetsete küsimuste kohta

Vastavalt SCE määruse artiklile 79 tuleb käesolevas aruandes vaadelda, kas on asjakohane lubada SCE peakontori ja registrijärgse asukoha asumist eri liikmesriikides. Samuti tuleb arutada, kas SCE põhikirjas tuleks lubada sätteid, mis erinevad siseriiklikest ühistuid käsitlevatest õigusaktidest või täiendavad neid, isegi juhul, kui selliseid erandeid ei lubata selles liikmesriigis asuvatele ühistutele.

Need kaks küsimust tõstatati samal moel SE määruses, kuna need on seotud nii Euroopa äriühingute kui ka Euroopa ühistute toimimise ja tööga.

Vastavalt artiklile 79 tuleb käesolevas aruandes käsitleda ka seda, kas on asjakohane lubada sätteid, mis annavad SCE-le võimaluse jaguneda kaheks või enamaks siseriiklikuks ühistuks ja kas lubada spetsiaalseid õiguskaitsevahendeid pettuse või vea korral ühinemise teel moodustatud SCE registreerimisel. Need kaks küsimust on seotud ainult SCE-dega, kuna selles valdkonnas ei ole selliseid õigusakte nagu kolmas, kuues ja kümnes äriühinguõiguse direktiiv,[11] mis kehtivad aktsiaseltside suhtes.

---

[10] Coopernic (**Coop**érative **E**uropéenne de **R**éférencement et de **N**égoce des **I**ndépendants **C**ommerçants) Scrl on Euroopa sõltumatute jaemüüjate ja kaupmeeste ostuühistu (ostukeskused E. Leclerc, Colruyt, Conad, Coop ja Rewe). Liidu eesmärk on võimaldada sõltumatutel jaemüüjatel vahetada teadmisi ja vähendada tarneahela kulusid. Detsembris 2007 teatasid Friesland Foods ja Campina oma ühinemiskavatsusest. Aasta hiljem, detsembris 2008 said nad Euroopa konkurentsiasutuste heakskiidu ja võtsid nimeks Friesland Campina.

[11] http://ec.europa.eu/internal_market/company/official/index_en.htm#directives

Mitte ühegi nimetatud küsimuse kohta ei ole komisjonil piisavalt tõendeid, et teha selgeid järeldusi, kuna asutatud on nii vähe SCE-sid ja kuna määrus jõustus liikmesriikides väga hilja. Siiski võib esile tuua järgmised punktid.

- Küsimus, kas lubada SCE peakontori või juhatuse peamise asukoha ja registrijärgse asukoha asumist eri liikmesriikides, ei paista ühistuliikumise jaoks muret tegevat. Konsultatsioonide käigus vastanud sidusrühmad seda punkti ei kommenteerinud. Ühistud on tugevalt kohaliku kogukonnaga seotud ettevõtted ja nad peavad säilitama tugeva sideme territooriumiga, kus nad tegutsevad, täpselt samamoodi nagu traditsioonilised kapitaliühingud.

- Küsimus, kas SCE põhikiri võiks erineda kohalikest ühinguid käsitlevatest õigusaktidest, valmistab muret kõigile sidusrühmadele. Eriarvamusel ollakse selle kohta, kas SCE-le peaks andma suurema autonoomia siseriiklikest õigusaktidest. Suurem osa vastajaid usub, et SCE määrus peaks andma ühistu liikmetele paindlikkust valida juhtimismudel ja struktuur, mis vastavad kõige paremini nende eesmärkidele ja vajadustele. Paljudes vastustes väljendati aga tõsiseid reservatsioone, öeldes, et see autonoomia võib lubada SCE-l koostööl põhineva majandusmudeli põhimõtetest ja väärtustest kõrvale kalduda. Vastajad märkisid ka, et SCE-sid ei tohiks vabastada vähemusliikmete või töötajate õiguste kaitset käsitlevate kohustuslike eeskirjade täitmisest.

- Küsimus SCE jagamise kohta kaheks või enamaks siseriiklikuks ühistuks ja õiguskaitsevahendite kohta, kui ühinemine tühistatakse, ei paista ühistuid puudutavat, vähemalt kuni praeguseni. 2011. aasta detsembri seisuga ei olnud loodud ühtegi SCE-d ühinemise teel.

8.2. Lihtsustada viiteid siseriiklikele õigusaktidele

SCE määrus põhines osaliselt kaks aastat varem vastu võetud **SE** põhikirjal. Suur hulk SCE eeskirju, mis on üldiselt kohaldatavad ja mitte ühistupõhised, kordavad SE määruse vastuvõtmise ajal nõukogus ja Euroopa Parlamendis kokku lepitud samalaadseid sätteid. Siia kuuluvad eeskirjad ühinemise, kohaldatavate õigusaktide hierarhia ja äriühingu peakontori asukoha muutmise kohta ning piiriülese elemendi nõue.

SCE määruse tekst sisaldab ka arvukalt viiteid siseriiklikele õigusaktidele, mis käsitlevad kas ühistuid või aktsiaseltse. Näiteks peab SCE korraldama liikmete üldkoosoleku vähemalt kord aastas, välja arvatud juhul, kui siseriiklike ühinguid käsitlevate õigusaktidega ei ole ette nähtud sagedamini peetavaid üldkoosolekuid; ühinemise korral tuleb võlausaldajate kaitseks kohaldada aktsiaseltside ühinemise suhtes kehtivaid riiklikke õigusnorme.

Lisaks sisaldab SCE määrus võimalusi või viiteid, mis võimaldavad liikmesriigil SCE-le teatava käitumise ette kirjutada. Need algavad sageli sõnadega „Liikmesriik võib sätestada”. Näiteks ühinemise korral võib liikmesriik võtta vastu eeskirju, mis on kavandatud ühinemise vastu olevatele liikmetele asjakohase kaitse tagamiseks. Samuti kasutatakse sõnastust „Kui SCE registrijärgse asukoha liikmesriigi õigus seda lubab”.

Määruse lihtsustamiseks võiks enam kui 30 selliseid võimalusi ja viiteid sisaldavat artiklit koondada kolme peamisse kategooriasse. Esiteks artiklid, mis reguleerivad SCE ja SE määruste ühiseid teemasid. Teiseks sätted, mis viitavad otse aktsiaseltside suhtes

kohaldatavale õigusaktidele. Kolmandaks eeskirjad, mis sisaldavad viiteid ja võimalusi, mis reguleerivad ühistutele omaseid tegevusi ja teemasid.

- Esimese kategooria artiklite puhul kavatseb komisjon välja pakkuda nende sätete muutmise, kui see on asjakohane, kooskõlas käimasoleva aruteluga SE määruse vastavate artiklite võimaliku muutmise üle. Küsimused on samad ja ka lahendused peaksid olema mõlema määruse puhul samad.

- Teise kategooria artiklite puhul usub komisjon, et vaja on ulatuslikke konsultatsioone sidusrühmadega selle üle, kas viited aktsiaseltsidele on veel vajalikud. Osa sidusrühmi on öelnud, et need viited kalduvad tähelepanuta jätma ühistuid käsitlevaid kehtivaid siseriiklikke õigusakte. Pealegi ei ole kõigis liikmesriikides spetsiaalseid ühistuid käsitlevaid õigusakte.

- Kolmanda kategooria artiklite puhul, kus määrus sätestab, et teatav eeskiri kehtib SCE suhtes ainult siis, kui see on liikmesriigi õigusega lubatud, konsulteerib komisjon sidusrühmadega selle üle, kuidas muuta SCE määrus siseriiklikust õigusest sõltumatumaks.

9. KOKKUVÕTE

Käesoleva aruande järel kavatseb komisjon konsulteerida sidusrühmadega, kas ja kuidas **SCE määrust lihtsustada**. Sel eesmärgil on komisjon kahe suure konverentsi kaaskorraldajaks, et tähistada ÜRO rahvusvahelist ühistute aastat 2012. Esimene toimub 2012. aasta aprillis Brüsselis ja sellel osalevad sidusrühmade organisatsioonid. Teine toimub 2012. aasta septembris Küprose eesistumise ajal ja toob kokku liikmesriikide esindajad.

Nendel foorumitel küsib komisjon sidusrühmadelt, kas üksikuid artikleid peaks lihtsustama, kustutades ja asendades viited aktsiaseltside õigusaktidele ja kas SCE määrust saab muuta siseriiklikust õigusest sõltumatumaks.

Laiemas kontekstis on küsimus Euroopa õiguslikest vormidest, näiteks SE ja SCE, ja nende läbivaatamise vajadusest ka osa käimasolevast arutelust ELi äriühinguõiguse tuleviku üle. Selle arutelu tulemused aitavad komisjonil hinnata seda vajadust ja vahendeid, kuidas vastata Euroopa äriringkondadele, kes nõuavad võrdsemaid tingimusi, paremat õigusloomet ja lihtsustamist.

LISA

Nõukogu 22. juuli 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1435/2003 (Euroopa ühistu (SCE) põhikirja kohta) rakendamine

1. SISSEJUHATUS

Käesolev lisa on lisatud komisjoni aruandele SCE määruse rakendamise kohta. Selles on esitatud ülevaade olemasolevatest SCE-dest ja nende kirjeldus.

2. ÜLEVAADE EUROOPA ÜHISTUTEST

Vastavalt uuringu käigus saadud teabele[12] ja Saksamaa instituudi Libertas[13] olemasolevate SCE-de loetelus sisalduvatele andmetele oli 22. novembriks 2011 ELi/EMP liikmesriikides registreeritud 24 SCE-d.

Teavet SCE-de arvu kohta saadi peamiselt SCE uuringus osalenud riiklikelt ekspertidelt. Seda arvu võrreldi Euroopa Liidu Teatajast ja TED (Tender Electronic Daily) andmebaasist saadud teabega. Euroopa Liidu Teatajas ei tule osa SCE-sid üldse välja (kaks 24-st); 13 on märgistatud kui SE-d; veel 3 on märgistatud kui EMHÜ-d; ainult seitse on märgistatud kui SCE-d; Asjaolu, et Euroopa Liidu teatajast on puudu paljude juriidiliste isikute Euroopa vorm, on esile toonud ka teadlased, kes uurisid SE määruse rakendamist[14].

SCE-de arv kasvas aastatel 2006–2009. Aastatel 2010 ja 2011 asutati vähem uusi SCE-sid kui aastal 2009. Igal aastal alates aastast 2006 kuni novembrini 2011 asutatud uute SCE-de arv oli 2006. aastal 1, 2008. aastal 5, 2009. aastal 8, 2010. aastal 7 ja 2011. aastal 3.

3. SCE-D JA NENDE OMADUSED

3.1. Asutajate kodakondsus

Olemasolevate SCE-de asutajate kodakondsuse kohta on väga vähe andmeid. Määrus ei näe ette sellise teabe avaldamist SCE registreerimisel. Vastavalt artiklile 13 avaldatakse teade SCE registreerimise kohta teavitamise eesmärgil Euroopa Liidu Teatajas, teates nimetatakse SCE ärinimi, registrikood, kuupäev ja koht, asukohariigis avaldamise kuupäev ning koht, SCE registrijärgne asukoht ja tema tegevusala. Need andmed edastab riiklik register üldiselt Euroopa Liidu Ametlike Väljaannete Talitusele ühe kuu jooksul pärast SCE registreerimist asukohariigis.

Uuringu kohaselt on üks viiest Itaalia SCE-st loodud koos Soome ja Hispaania partneritega, teine Prantsuse vastastikuse seltsiga ning kolmas Malta kaas-asutajaga. 9 SCE kohta (kuus Slovakkias, üks Prantsusmaal, üks Saksamaal ja üks Ungaris) puudub muu üksikasjalik teave peale määruses nõutavate andmete. Teabe puudumine tuleneb kas asjaolust, et osa asjaomastest SCE-dest on hiljuti asutatud või keeldusid SCE-d riiklikele ekspertidele uuringu läbiviimisel nõutavat teavet esitamast.

3.2. Geograafiline levik

Slovakkia on riik, kus on registreeritud kõige rohkem SCE-sid – 7, kuid samal ajal võib kuut neist pidada riiulifirmadest SCE-deks, kuna nad on registreeritud samal aadressil ja sama tegevusalaga. Itaalia on teisel kohal 5 SCE-ga, mis on kooskõlas asjaoluga, et Itaalia on riik,

---

12 Uuringu I osa 4. liites esitatud tabelis on toodud kõige asjakohasemad andmed olemasolevate SCE-de kohta: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/sce_final_study_part_i.pdf

13 Libertas – Europäisches Institut GmbH: http://www.libertas-institut.com/de/EWIV/List_SCE.pdf

14 Vt Eidenmüller, Engert, Hornuf, „Incorporating under European Law: The Societas Europaea as a Vehicle for Legal Arbitrage", *10. European Business Organization Law Review* (2009).

kus ühistud on hästi arenenud ja vastavalt põhiseaduse artiklile 45 riigi poolt toetatud. Riikliku rakendusseaduse puudumine ei ole Itaalias takistanud SCE-de asutamist. Järgnevad Belgia ja Ungari. 20 riigis (18 liikmesriiki ja 2 EMP riiki) ei ole asutatud ühtegi SCE-d.

3.3. Asutamise meetodid

14 SCE-st, mille kohta on vastavad andmed olemas, on kõik loodud *ex novo (*või *ex nihilo)* vastavalt SCE määruse artikli 2 lõike 1 esimesele, teisele ja kolmandale taandele, st

a) „vähemalt viis füüsilist isikut, kes elavad vähemalt kahes liikmesriigis”,

a) „vähemalt viis füüsilist isikut ja äriühingut ..., mille alalised asukohad on vähemalt kahes eri liikmesriigis või mille suhtes kohaldatakse vähemalt kahe eri liikmesriigi õigust”,

c) „äriühingud ..., mille suhtes kohaldatakse vähemalt kahe eri liikmesriigi õigust”.

Täpsemalt on kuus SCE-d vastavalt punktile a; kuus vastavalt punktile b ja veel kaks vastavalt punktile c. Teiste SCE-de asutamismeetodid on veel teadmata. Ühinemise või ümberkujundamise teel asutamist ei toimunud.

Puuduvad andmed registrijärgse asukoha muutmise kohta. Puuduvad andmed SCE-de likvideerimise või siseriiklikku õiguslikku vormi ümber kujundamise kohta.

Määruse artikli 1 lõikes 2 on sätestatud, et „iga SCE liige vastutab ainult oma märgitud kapitali eest, kui SCE asutamisel ei ole selle põhikirjas sätestatud teisiti. Kui SCE liikmete vastutus on piiratud, lisatakse SCE nimele täiend „piiratud vastutus”.” Õigusliku vormi osas on 24 SCE-st 13 registreeritud „piiratud vastutusega”: 7 Slovakkias, 3 Itaalias ja 3 Ungaris. Ei ole aga selge, milline on teiste SCE-de liikmete vastutuse tase.

3.4. Tegevusalad, juhatuse struktuur, märgitud kapital, töötajate arv

Olemasoleva teabe kohaselt tegeleb enamus SCE-dest teenuste osutamisega. Seitset SCE-d võib käsitleda sotsiaalühistuna või sotsiaalettevõttena sotsiaalettevõtluse algatuse[15] tähenduses ja nende eesmärgid on ebasoodsas olukorras olevate isikute tööhõive, meditsiiniline nõustamine ja tervishoiuteenused. Seitse SCE-d tegeleb kinnisvara valdkonnas, kaks ehitussektoris ja kolm pakuvad ärialaseid nõustamisteenuseid.

Juhatuse struktuuri osas on 5 SCE-d valinud ühetasandilise süsteemi[16] ja 10 kahetasandilise süsteemi[17]. Kõik Itaalia SCE-d on valinud kahetasandilise süsteemi.

15 SCE-d asutati **märgitud kapitaliga**, mis on võrdne või lähedane 30 000 euro suurusele miinimumkapitalinõudele. Üks SCE asutati 110 000 euro suuruse märgitud kapitaliga. Teabe puudumise tõttu ei saa esitada olemasolevate SCE-de keskmist **bilanssi**. **Netokäive** on teada kahe SCE kohta: 2009. aastal oli ühe netokäive 1000 eurot ja teisel vähem kui 15 000 eurot.

Töötajate arv 12 SCE-s, mille kohta on olemas vastavad andmed, on kokku 32. Need inimesed töötavad valdavalt kahes SCE-s (ühel on 13 töötajat, teisel 10). Kuuel SCE-l on ainult üks või kaks töötajat. Neli SCE-d deklareerisid, et neil ei ole ühtegi töötajat.

Tabel. *Olemasolevad SCE-d (22.11.2011 seisuga)*

Riik	SCE-de arv
AUSTRIA	0
BELGIA	2
BULGAARIA	0
KÜPROS	0

[15] KOM(2011) 682 http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0682:FIN:ET:PDF

[16] Ainult ühe juhtorganiga struktuur.

[17] Juhtorgani ja järelevalveorganiga struktuur.

TŠEHHI VABARIIK	0
TAANI	0
EESTI	0
SOOME	0
PRANTSUSMAA	1
SAKSAMAA	2
KREEKA	0
UNGARI	3
ISLAND	0
IIRIMAA	0
ITAALIA	5
LÄTI	0
LIECHTENSTEIN	1
LEEDU	0
LUKSEMBURG	0
MALTA	0
MADALMAAD	1
NORRA	0
POOLA	0
PORTUGAL	0
RUMEENIA	0
SLOVAKKIA	7
SLOVEENIA	0
HISPAANIA	1
ROOTSI	1
ÜHENDKUNINGRIIK	0
SCE-de KOGUARV	**24**